

зокрема на їхньому праві виховувати дітей відповідно до власних переконань та традицій роду. Однак у деяких країнах правова система більше орієнтована на захист інтересів дитини. Є й проблема балансу між захистом прав батьків та інтересами дитини, зокрема в питаннях виховання, релігійної освіти та моральних норм.

Не можна також оминути і правові конфлікти з приводу правового становища традиційної сім'ї, які трапляються в мультикультурному середовищі. Мультикультуралізм і міграційні процеси ставлять виклики перед правовими системами щодо збереження традиційних сімейних цінностей. У країнах, де проживають різні культурні та релігійні групи, законодавство може створювати неоднозначні ситуації в питаннях захисту сімейних цінностей.

У деяких випадках мультикультуралізм стимулює розширення правового визначення сім'ї, проте це може суперечити традиційним підходам місцевого населення, що призводить до правових конфліктів.

Країни з різними політичними і культурними підходами пропонують різні механізми підтримки традиційних сімейних цінностей. Наприклад, держави Східної Європи часто прагнуть зберегти традиційні норми сім'ї, тоді як Західна Європа та Америка акцентують на правах окремої особистості.

Отже, питання правового захисту традиційних сімейних цінностей вимагає зваженого підходу та балансу між правами окремої особи й сім'ї як соціального інституту.

Успішний правовий захист традиційних сімейних цінностей можливий за умов поваги до культурного різноманіття, збереження національних традицій, але з урахуванням міжнародних стандартів прав людини.

В. Петренко

АКТУАЛЬНІСТЬ ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОСТІ

V. Petrenko

THE RELEVANCE OF EXISTENTIALISM IN THE CONTEXT OF TODAY

Філософія екзистенціалізму у ХХ ст. була сформована на фоні реакції суспільств західної Європи на Другу світову війну і спиралася на філософський та літературний досвід ХІХ ст., у якому вона знайшла і свої витоки, і поле для пошуків. Після бурхливих подій травня 1968 р., які не призвели до якісних змін у Європейському просторі (за влучною статтею Ж. Дельоза та Ф. Гваттарі «Травня 68-го не відбулось»), прийшло інтелектуальне самовспокоєння, яке супроводжувалося неоліберальною парадигмою в суспільних стосунках. У цьому випадку Ф. Фукуяма проголосив «кінець історії», який підкреслював остаточність і непорушність ідеологічного та економічного порядку, який сформувався у світі під проводом США. Актуальність екзистенціалізму, його революційність та соціальна значущість поступово знижувалась, особливо під тиском постмодерністської й аналітичної філософії. Глобалізм, як основна ідея післявоєнної Європи, поступово розширювалася, і стала провідною серед інтелектуальної еліти. Особливо цьому сприяли розвиток інтернет-простору, цифровізація культури та перехід людини у віртуальність. Початок ХХІ ст. відкрив нові горизонти для людини в її взаємодії з технологіями і трансформував масову комунікацію за допомогою соціальних мереж. Здавалося б, екзистенціалізм, як філософська течія, був похований лібералізмом і

його технократичними можливостями. Віртуальний простір скасовує реальність, і пошук автентичності втрачає свою актуальність. Копія, або за визначенням Ж. Бодрійяра, «симулякр», стає головним предметом і об'єктом цифрової культури. У цьому разі слід зауважити, що «істина» як філософський концепт піддається сумніву, і замість нього на поверхню виступає «образ істини», який складається в користувачів інтернету в ході споживання інформації. У свою чергу, це призводить до ризиків появи фейків, які замінять собою реальність.

Тим не менш, глобалізм переживає трансформацію і фрагментацію, виникають осові політичні блоки, а світ зазнає «правого повороту», який супроводжується війнами та нестабільністю. Фрагментація інтернет-простору, відхід від глобалізму і перехід до епохи національних конфліктів супроводжується інформаційною боротьбою й поляризацією суспільств. Нова сторінка в історії цивілізації характеризується новими викликами, які пов'язані як з ядерною загрозою, так і створенням штучного інтелекту. Ці виклики потребують філософської рецепції, і саме в цьому світі питання екзистенціальної філософії знову стають актуальними. Перед обличчям сучасних загроз людина ХХІ ст. потребує нового осмислення самої себе та реальності/віртуальності, яка її оточує. У цьому випадку філософія екзистенціалізму може виявитися позитивним прикладом обернення людини до самої себе як в індивідуально-психологічному сенсі, так і в історичній перспективі.

Оскільки філософія екзистенціалізму бере свої початки з «філософії життя» Ф. Ніцше, то значущим її аспектом стають питання співвіднесеності війни та миру, життя і смерті, вжахання перед обличчям самотності тощо. У контексті сучасних локальних війн, які ризикують перетворитися на глобальні, ці питання знов виявляються актуальними. Особливо гостро ця тема стоїть в Україні, громадяни якої переживають екзистенційний досвід на побутовому рівні. Саме тому питання, які ставить перед собою екзистенціальна філософія, знову стають актуальними. Переосмислення «положення людини в космосі», за влучною назвою роботи М. Шелера, має стати одним із ключових завдань сучасної філософії, яка заплуталась в інтерпретаціях та гіперінтерпретаціях. Множення текстів та дискурсів розуміється інструментально, у той час як екзистенціалізм ставить перед собою мету повернути людині людину. Отже, актуалізація екзистенціальної філософії не просто реактуалізує метод, який став ключовим у повоєнній філософії, але він покликаний для того, щоб сформулювати нову буттєву стратегію, яка зіштовхується з викликами сучасності, а саме: проблеми взаємодії людини та техніки, дихотомії реальності і віртуальності, військові конфлікти й дегуманізація.

С. Криворутченко

ДЕАКТУАЛІЗАЦІЯ МОДНИХ ТРЕНДІВ ТА ПРАКТИК: ПАДІННЯ, ПЕРЕДБАЧУВАНЕ ДО ЗЛЕТУ

S. Kryvorutchenko

DEACTUALIZATION OF FASHION TRENDS AND PRACTICES: FALL, PREDICTED BEFORE RISE

Мода як соціокультурний феномен та її супутні практики супроводжують людство здавна. У процесі власного розвитку в різних країнах та епохах вона постійно трансформувалася, набувала і втрачала усе нові характерні ознаки, тим